

DENET SİRKÜLER

Sirküler Tarihi : 16.07.2013
Sirküler No : 2013/066

YABANCI SERMAYELİ ŞİRKETLERİN SERMAYE AVANSI UYGULANMASINDA DEĞİŞİKLİK

“YABANCI ORTAKLAR TARAFINDAN GÖNDERİLEN SERMAYE ARTIRIM AVANSININ YASAL DAYANAĞI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE VERGİSEL BOYUTU”

başlıklı yazımız 2012/100 sayılı Duyurumuzla bilgilerinize sunulmuştur.

Bu yazımızda bahsi geçen **02 Ocak 2012 tarih ve 2002/YB-1 sayılı Merkez Bankası Sermaye Hareketleri Genelgesi'nin 1.2. “Yabancı Sermaye Ödenmesi” başlıklı bölüm 2013/YB-7 sayılı Genelge ile değiştirilmiştir.**

Söz konusu Genelge bölümünün eski metni ve yeni metni Sirkülerimizin ekinde dikkatlerinize sunulmuştur.

Buna göre;

- Yurtdışından gelen ve **“geliş sebebi”** , **“yabancı sermaye”** (SERMAYE AVANSI) OLARAK GÖSTERİLEN PARALAR BLOKE EDİLECEK VE SERMAYE ARTIŞI TESCİL EDİLDİKTEN SONRA ŞİRKETİN KULLANIMINA AÇILACAKTIR. (2 no.lu paragraf)
- Sermaye avansı olarak gelen para SERMAYE ARTIŞINDA KULLANILMADIĞI TAKDİRDE YURTDIŞINDAN ALINAN BORÇ MUAMELESİ GÖRECEK VE KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME FONU (KKDF) TALEBİNE MARUZ KALACAKTIR. (4 no.lu paragraf)

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2012 yılında 6,01 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 138 ülkede bulunan 1.204 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 54.000 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Denet'in müşterilerine özel bir hizmetidir. İzinsiz çoğaltılamaz, iktibas edilemez.

Blokaj hükmü, yeni Türk Ticaret Kanunu'na dayanmaktadır.

Halbuki yeni TTK'nda blokaj oranı %25'tir. (TTK Md.344,345,459)

Genelgede sermaye olarak gelen paranın %100'ünün sermayenin tesciline kadar bloke edilmesi TTK'na aykırı düşmektedir.

Hal böyle olmakla beraber yabancı sermaye (sermaye avansı) açıklamasıyla para getirildiğinde bu paranın tümüyle bloke edileceği ve sermaye artışı tamamlandıktan sonra bu blokajın sermayesi artırılan şirketin kullanımına açılmak suretiyle kaldırılacağı, sermaye artırımını yapılmadığı takdirde gelen paranın kredi sayılarak KKDF talebine maruz kalacağı bilinmelidir. (Halen geçerli KKDF oranları 2013/9 Sirkülerimizde belirtilmiştir.)

Dikkat edilirse eski metinde “*sermaye avansı*” ibarelerine yer verilmekteyken, yeni metinde bu ibareye rastlanmamaktadır. Bu durumu sermaye avansı uygulamasının yasaklandığı şeklinde anlamamak gerekir. Zaten Merkez Bankası'nın sermaye avansını yürürlüğe koyma veya kaldırma şeklinde bir yetkisi yoktur. Bu noktada bilinmesi gereken husus, ileri tarihlerde yapılacak olan sermaye artırımları için erken şekilde (avans olarak) getirilen sermayenin de blokaja maruz kalacağıdır.

Saygılarımızla.

ESKİ METİN

“YABANCI SERMAYENİN ÖDENMESİ

Yabancı sermaye olarak yurda getirilen nakit sermayenin (Türk liralari¹ veya dövizlerin) alışı bankalar ve özel finans kurumları tarafından yapılabilecek olup nakit sermaye olarak gelen dövizlerin T.C. Merkez Bankası'nın I-M sayılı Genelgesinde belirtilen alım ve satımı yapılabilen döviz cinsinden olması gerekmektedir.

Yabancı sermayeli şirket veya şube kurulması, mevcut şirketlere iştirak veya hisse devri, sermaye artırımı şeklinde nakit (havale dahil) olarak gelen yabancı ortak sermaye payının yurt dışından yabancı yatırımcıdan geldiğinin bankalar ve özel finans kurumlarınca tespit edilmesi gerekmektedir.²

Söz konusu sermayenin, efektif olarak getirilmesi halinde bu nakit sermayenin yurda girişte gümrüklere beyan edilmiş olduğunun tespiti suretiyle, seyahat çeki olarak getirilmiş ise seyahat çekinin yurt dışında düzenlendiğine ilişkin satış makbuzu görülerek alışı yapılacak ve Türk lirası veya dövizin geliş nedeni bölümüne “yabancı sermaye” açıklaması konulacaktır.

Serbest bölgelerden Türkiye'ye gönderilen bedellerin (dövizlerin) yabancı sermaye olarak kabul edilebilmesi için, bu bedellerin serbest bölgeye girişinin mutlaka yurt dışı kaynaklı olması gerekmektedir.³

Yabancı sermaye, sermaye avansı veya sermaye artışı şeklinde yurda efektif olarak getirilen tüm nakit sermaye (Türk lirası veya dövizler) için, herhangi bir limit ya da ülke ayırımı yapılmaksızın gümrük idareleri tarafından döviz beyan tutanağı düzenlenmesi şarttır.

Nakit sermayenin efektif olarak getirilmesi nedeniyle Döviz Beyan Tutanağının düzenlenmesi, geçerlilik süresi ve diğer hususlarda, Dış Ticaret Müdürlüğümüzün 11 Haziran 2004 tarih ve 2004/YB-43 sayılı genelgesinde öngörülen esas ve usuller dahilinde işlem yapılacaktır.⁴

Yurt dışından yabancı sermaye, sermaye avansı veya sermaye artışı olarak gelen efektiflerin Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alınması veya Döviz Alım Belgesine bağlanması sırasında, ilgili bankanın, nakit olarak gelen paraların yurda girişte gümrüklere beyan edilmiş olduğunu ve düzenlenmiş olan Döviz Beyan Tutanağında yabancı sermaye payı, sermaye avansı veya sermaye artışı olduğuna dair açıklamanın bulunduğunu tespit etmesi gerekmektedir.

Yabancı sermaye, sermaye artışı veya sermaye avansı olarak gelen bedellerin (efektif olarak gelenler dahil) döviz alım belgesine bağlanması ya da Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat

¹ Hazine Müsteşarlığının 5 Ağustos 2004 tarih ve 49592 sayılı yazısı.

² Hazine Müsteşarlığının 10 Eylül 2003 tarih ve 55297 sayılı yazısı.

³ Hazine Müsteşarlığının 8.10.1999 tarih ve 73219 sayılı yazısı.

⁴ Hazine Müsteşarlığının 10.9.1996-33899, 10.9.1996-38900, 11.3.1998-10700 tarih ve sayılı yazıları.

hesabına alınarak karşılığında makbuz düzenlenmesi sırasında, Döviz Alım Belgesinde veya makbuz üzerinde;

- yabancı sermayeli kuruluşun adı,
- yabancı ortağın adı,
- dövizin veya Türk lirasının gönderildiği ülke,
- dövizin veya Türk lirasının geliş şekli (havale, çek, efektif vb.),
- döviz cinsi,
- döviz tutan/Türk lirası tutan,
- ABD doları karşılığı (Aracı banka çapraz kuru),
- işleme aracılık eden banka veya özel finans kurumunun cari döviz alış kurundan Türk lirası karşılığı,
- yabancı sermayenin ne için geldiği (sermaye artışı, iştirakle ilgili transfer, vb.)
- yabancı sermayenin geldiği sanayi veya hizmet dalı

bilgilerinin yer alması gerekmektedir.⁵

Diğer taraftan, yabancı ortaklı bir şirketin yabancı ortağı tarafından sağlanan dış kredinin geri ödenmeyerek yabancı ortak sermaye payı olarak sermayeye dahil edilmesi mümkündür. Bu durumda dış kredinin alışını yapan banka tarafından kredinin geri ödenmediği, ancak sermayeye kalbedildiği bilgilerinin İstatistik Genel Müdürlüğü Ödemeler Dengesi Müdürlüğüme yazılı olarak bildirilmesi gerekmektedir.⁶

2) Talep edilmesi halinde, döviz olarak getirilen yabancı sermaye bedeli Türk lirasına çevrilmeden kurulacak şirket veya hisse devri yapan ortak veya yabancı ortak alırken sermayesini artıran şirket adına bankalarda açılacak döviz tevdiat hesabında tutulabilir, yürürlükteki Kambiyo Mevzuatı hükümleri çerçevesinde döviz veya Türk lirası olarak kullanılabilir.⁷

Döviz tevdiat hesabında tutulan paralardan lehte ve aleyhte doğacak kur farkları şirkete veya hisse devri durumunda hisselerini devredene aittir.

3) Mevcut yabancı sermayeli kuruluşların, ileri bir tarihte yapacakları sermaye artışı için yabancı ortaklardan sermaye avansı kabul etmeleri serbesttir. Yabancı ortak tarafından yurt dışından gönderilen sermaye avansı şirket adına açılmış ya da açılacak Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabında tutulabilir. Bu hesapta tutulan sermaye avanslarının şirket tarafından kullanımı serbesttir.⁸

4) Mevcut bir şirkete yabancı sermaye artış bedeli veya sermaye avansı olarak gelen bedellerin, Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde sermaye olarak tescil edilmemesi halinde,

⁵ Hazine Müsteşarlığının 15.12.1999 tarih ve 92146 sayılı yazısı.

⁶ Hazine Müsteşarlığının 7.4.2005 tarih ve 20284 sayılı yazısı.

⁷ Hazine Müsteşarlığının 6.8.1996-33245, 12.7.1999-49956, 26.10.1999-78039 tarih ve sayılı yazıları.

⁸ Hazine Müsteşarlığının 6.8.1996-33245, 12.7.1999-49956, 26.10.1999-78039 tarih ve sayılı yazıları.

- a- Şirket tarafından kullanılıp kullanılmadığına bakılmaksızın, yurt dışından sağlanan kredi olarak nitelendirilmesi ve ilgili mevzuatın genel hükümleri çerçevesinde işlem görmesi,
- b- Kredi kullanım tarihi olarak bu bedellerin Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarihin esas alınması,
- c- Kredi niteliği kazandığı tarih itibarıyla İstatistik Genel Müdürlüğümüz, Ödemeler Dengesi Müdürlüğü'nün konuya ilişkin talimatları çerçevesinde işlem yapılması

gerekmektedir.⁹

5) Yabancı sermaye artış bedeli veya sermaye avansı olarak yurt dışından gönderilen ve Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alınmadan yabancı sermaye olarak alışı yapılan bedellerin, Döviz Alım Belgesi tarihinden itibaren bir yıllık süre içerisinde sermaye olarak tescil edilmemesi halinde, bu bedellerin (nakit sermayenin) Döviz Alım Belgesinin düzenlendiği tarihten itibaren yurt dışından sağlanan kredi olarak nitelendirilerek, Kambiyo Mevzuatının genel hükümleri ile mülga Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ve Vergi Mevzuatı çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.¹⁰

6) Yabancı sermayeli bir şirketin kuruluşu veya kurulmuş bir şirkete iştirak amacıyla gelen bedeller, şirket kuruluşu veya iştirakin gerçekleşmemesi halinde yurt dışından sağlanan kredi olarak değerlendirilmeyecektir. Şirket kuruluşu ya da iştirak gerçekleşmediğinde getirilen nakit sermayenin (Türk lirası ve dövizlerin) yabancı ortağa iadesi mümkündür.¹¹

⁹ Hazine Müsteşarlığının 27.01.2004 tarih ve 4442 sayılı yazısı.

¹⁰ Hazine Müsteşarlığının 27.01.2004 tarih ve 4442 sayılı yazısı.

¹¹ Hazine Müsteşarlığının 27.01.2004 tarih ve 4442 sayılı yazısı.

YENİ METİN

“1.2.YABANCI SERMAYENİN ÖDENMESİ

Yabancı sermaye olarak yurda getirilen nakdî sermayenin (Türk liraları 1 veya dövizlerin) alışı bankalar tarafından yapılabilecek olup gelen dövizlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın I-M sayılı Genelgesinde belirtilen ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca alım ve satım konusu yapılan döviz cinsinden olması gerekmektedir.

Yabancı sermayeli şirket veya şube kurulması, mevcut şirketlere iştirak veya hisse devri, sermaye artırımını şeklinde nakdî (havale dahil) olarak gelen yabancı ortak sermaye payının yurt dışından yabancı yatırımcıdan geldiğinin bankalarca tespit edilmesi gerekmektedir.

Söz konusu sermayenin, efektif olarak getirilmesi halinde bu nakdî sermayenin yurda girişte gümrüklere beyan edilmiş olduğunun tespiti suretiyle, seyahat çeki olarak getirilmiş ise seyahat çekinin yurt dışında düzenlendiğine ilişkin satış makbuzu görülerek alışı yapılacak ve Türk lirası veya dövizin geliş nedeni bölümüne "yabancı sermaye" açıklaması konulacaktır.

Serbest bölgelerden Türkiye'ye gönderilen bedellerin (dövizlerin) yabancı sermaye olarak kabul edilebilmesi için, bu bedellerin serbest bölgeye girişinin mutlaka yurt dışı kaynaklı olması gerekmektedir.

Yabancı sermaye veya sermaye artışı şeklinde yurda efektif olarak getirilen tüm nakdî sermaye (Türk lirası veya dövizler) için, herhangi bir limit ya da ülke ayırımı yapılmaksızın gümrük idareleri tarafından nakit beyan formu düzenlenmesi şarttır.

Yabancı sermaye bedellerinin nakit (efektif) olarak yurda getirildiğinin tespiti gümrük müdürlüklerince imzalanarak onaylanmış nakit beyan formu ile yapılır.

Nakit beyan formu konusu nakdin yabancı sermaye bedeli olarak alışının yapılabilmesi için;

- a) Nakit beyan formunun "Geliş Sebebi" bölümünde, nakdin kaynağının, getirilme sebebinin "yabancı sermaye bedeli" olduğunun açıkça belirtilmiş olması,*
- b) Nakit beyan formunu ibraz eden şahsın kimlik tespitinin yapılması,*
- c) Yabancı sermaye bedelini nakit getiren kişinin yazılı beyanının aranılması gerekmektedir.*

Yurt dışından yabancı sermaye veya sermaye artışı olarak gelen efektiflerin Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alınması veya Döviz Alım Belgesine bağlanması sırasında, ilgili bankanın, nakit olarak gelen paraların yurda girişte gümrüklere beyan edilmiş olduğunu ve düzenlenmiş olan nakit beyan formunda yabancı sermaye bedeli (yabancı sermaye payı veya sermaye artışı) olduğuna dair açıklamanın bulunduğunu tespit etmesi gerekmektedir.

Yabancı sermaye veya sermaye artışı olarak gelen bedellerin (efektif olarak gelenler dahil) döviz alım belgesine bağlanması ya da Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alınarak karşılığında makbuz düzenlenmesi sırasında, Döviz Alım Belgesinde veya makbuz üzerinde;

- yabancı sermayeli kuruluşun adı,
- yabancı ortağın adı,
- dövizin veya Türk lirasının gönderildiği ülke,
- dövizin veya Türk lirasının geliş şekli (havale, çek, efektif vb.),
- döviz cinsi,
- döviz tutarı/Türk lirası tutarı,
- ABD doları karşılığı (Aracı banka çapraz kuru),
- işleme aracılık eden bankanın cari döviz alış kurundan Türk lirası karşılığı,
- yabancı sermayenin ne için geldiği (sermaye artışı, iştirakle ilgili transfer, vb.)
- yabancı sermayenin geldiği sanayi veya hizmet dalı bilgilerinin yer alması gerekmektedir.

Diğer taraftan, yabancı ortaklı bir şirketin yabancı ortağı tarafından sağlanan dış kredinin geri ödenmeyerek yabancı ortak sermaye payı olarak sermayeye dahil edilmesi mümkündür. Bu durumda dış kredinin alışını yapan banka tarafından kredinin geri ödenmediği, ancak sermayeye kalbedildiği bilgilerinin İstatistik Genel Müdürlüğü Ödemeler Dengesi Müdürlüğümüze yazılı olarak bildirilmesi gerekmektedir.

2) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre, Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren kurulan veya yeni ortak alan, sermaye artıran şirketler için, yurt dışındaki yabancı ortaklardan yabancı sermaye bedeli veya sermaye artış bedeli olarak gelen ve Türk lirasına çevrilmeden, kurulacak şirket veya hisse devri yapan ortak veya yabancı ortak alırken sermayesini artıran şirket adına bankalarda açılacak döviz tevdiat hesabına yatırılan tutarların, şirketin tüzel kişilik kazandığını bildiren sicil müdürlüğü yazısının ibraz edilmesi kaydıyla şirkete ödenmesi gerekmektedir. Öte yandan, bankalarca, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ve alt düzenlemelerin de belirlenen esaslar kapsamında işlem yapılacağı tabiidir. 3 Söz konusu sermaye bedelleri yürürlükteki Kambiyo Mevzuatı hükümleri çerçevesinde döviz veya Türk lirası olarak kullanılabilir.

Döviz tevdiat hesabında tutulan paralardan lehte ve aleyhte doğacak kur farkları şirkete veya hisse devri durumunda hisselerini devredene aittir.

3) Yabancı sermayeli mevcut bir şirkete yurt dışındaki yabancı ortak tarafından gönderilen sermaye artış bedeli, Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alacak kaydedildiği tarihten itibaren tescil edileceği tarihe kadar sermaye artış bedeli olarak takip edilir.

- 4) Sermaye artış bedelinin sermaye olarak tescil ettirilmeyerek yurt dışına geri ödenmesi taleplerinde;
- a) Söz konusu bedellerin yurt dışına transfer edilmesi için firmaca bankaya müracaat edildiği tarihte krediye dönüştürülmesi ve bu bedelin kredi olarak kabul edilerek anapara ve faiz ödemesinin şirket tarafından yapılacak yazılı beyana istinaden gerçekleştirilmesi,
- b) Yurt dışındaki yabancı ortak ile yapılmış bir anlaşma veya mutabakat zaptı, ya da yabancı ortağın bu konudaki yazılı talimatının veya firmanın yazılı beyanının alınarak bu belgelerin kredi sözleşmesi olarak değerlendirilmesi ve İstatistik Genel Müdürlüğümüz Ödemeler Dengesi Müdürlüğünün konuya ilişkin talimatlarında belirtilen şekilde kredi sıra numarası verilerek kredi kullanım ve geri ödemeye ilişkin bilgilerin bildirilmesi, Hazine Müsteşarlığına ise herhangi bir bildirimde bulunulmaması,
- c) Sermaye artışı olarak gelen ve sermaye olarak tescil ettirilmemesi nedeniyle krediye dönen bu bedellerin geri ödemesini yapacak bankaca sermaye artışının, Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alınışı sırasında düzenlenen makbuz veya sermaye artışı dövizinin alışıının yapılması esnasında düzenlenen döviz alım belgesi ve düzenlenmiş olması durumunda sözleşme, mutabakat zaptı ile yabancı ortağın yazılı talimatının kredi sözleşmesi olarak kabul edilerek bu belgeler üzerine kredinin geri ödenmesine ilişkin bilgilerin işlenmesi,
- d) Sermaye artışı olarak yurt dışından gelen yabancı paranın banka tarafından alışıının yapılmayarak firmanın banka nezdindeki döviz tevdiat hesabına alacak kaydedilmesi ve bu bedelin bir yıldan önce veya sonra yurt dışına kredi olarak geri ödenmesi durumunda Kambiyo ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar Mevzuatlarında cezai şart içeren bir hüküm bulunmaması nedeniyle, Hazine Müsteşarlığına herhangi bir ihbar bildiriminin yapılmaması gerekmektedir.
- 5) Yabancı sermaye artış bedeli olarak yurt dışından gönderilen ve Türk lirası mevduat veya döviz tevdiat hesabına alınmadan yabancı sermaye olarak alışı yapılarak Döviz Alım Belgesine bağlanan bedellerin sermaye olarak tescil edilmemesi ve yurt dışına geri ödenmesi için bankaya müracaat edildiği tarihte bu bedellerin (nakdî sermayenin) alışıının yapıldığı tarihten itibaren yurt dışından sağlanan kredi olarak nitelendirilerek, 4. maddede açıklanan şekilde işlem yapılması gerekmektedir.
- 6) Yabancı sermayeli bir şirketin kuruluşu veya kurulmuş bir şirkete iştirak amacıyla gelen bedeller, şirket kuruluşu veya iştirakin gerçekleşmemesi halinde yurt dışından sağlanan kredi olarak değerlendirilmeyecektir. Şirket kuruluşu ya da iştirak gerçekleşmediğinde getirilen nakdî sermayenin (Türk lirası ve dövizlerin) yabancı ortağa iadesi mümkündür”.